

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

[Liber III.]

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

DE OFFICIO SA
CERDOTVM PER

collationem eorum ad an
gelos.

CAP. I.

NGELORVM esca nutriisti po
pulum tuum. Sapient. 16. Circa qua
uerba notandum est, quod per manā
in sacra scriptura figuratur singulari
ter Eucharistiae sacramentum. Sicut

Exod. 16.
Num. 11.
Deuter. 8.

enim filij Israel per desertum transeuntes uersus terrā
eis a domino repromissam, tali refocillabantur ali
mento: ita nos per mundum ad caelum pergentes cor
poris & sanguinis Christi quotidiano uatico recrea
mur. Vocatur autem merito panis angelorum, tam
propter conficiētes eucharistiam, quam propter ue
scētes. Conficiunt autem istud sacramentum solum
modo sacerdotes, sicut patet in decretis, distinctione

2. Cor. 5.

trigesima quinta, ca. Ecce. Sacerdotes uero in scriptu
ra sacra angeli nominantur. Iuxta illud ad Corinthi
os: Mulier debet habere uelamē propter angelos. Glo
sa, propter reuerentiam sacerdotum, qui nunciū dei
sunt. Iuxta illud Mala. Labia sacerdotis custodiūt, sci
entiā & legē requirunt ex ore eius, quia angelus do
mini exercituum est. Ratio huius denominatiōis me
taphorice est, quia sacerdotem decet angelum in duo
cim conditionibus imitari, quae in istis uersibus conti
nentur. Pascit, & hortatur, ducit, uehit, excitar, ar
cet. Orat, congaudet, punit, laudat sine sumptu. Pri
ue

Malach. 3.

ma ergo operatio angeli circa nos secundum ordinē
istorū uersum est, pascit: Cuius exēplum habemus
tertij regum 19. ubi legimus, quod angelus detulit pa-
nem & aquam ad Heliam dormientem & famelicum
dicens: Surge & comede, grandis enim tibi restat uia.
Isto modo moraliter loquēdo proprium officium sa-
cerdotis est, pascere populum in uerbo & exemplo, &
temporali subsidio, si possit. Vnde Petro signanter di-
ctum est ter: pasc, pasc, pasc. Bis autem dictum est ei *Ioan. 21.*
pasc agnos meos, & semel pasc oues, ad innuendum
differentiam doctrinæ necessariæ iuuenibus & seni-
bus. Senibus namq; simplex admonitio sufficit, iuue-
nibus uero opus est tam uerbis quā uerberibus, ut de-
bite doceantur. Aliter tamen istud dicitur exposuisse
quidam nouicius, arguens quod iuuenes fratres de-
bent refici bis in die, & senibus conuenit ieiunare, &
ideo pie dixit Christus Petro bis, pasc agnos meos, &
semel pasc oues meas. Secunda operatio quam an-
gelum legimus circa nos exercere, est exhortari. Cu- *Matt. 20.*
ius exemplum habemus in Matthæo, ubi legimus,
quod angelus domini apparuit in somnis Ioseph di-
cens: Surge & accipe puerum & matrem eius & fuge
in Aegyptum, &c. Hanc operationem imitatur sacer-
dos sana consilia priuatim suggerendo. Tertio te-
netur sacerdos ducere per bonam & apertam conuer-
sationē, exemplo Raphaelis: Ego (inquit angelus) eū *Tob. 5.*
ducam et reducam ad te. Et sicut uictoria exercitus est
gloria boni ducis: ita sanctitas populi attribuitur pro
merito sacerdoti. Vnde Chrysostomus de dignitate *Lib. 8.*
sacerdotali: Bene agente populo unusquisq; pro me-
rito suo remunerabitur, sacerdos aut pro bonis omni-
um. Habebit enim pro proprijs bonis auream, pro ali-
enis aureolam. Hec Chrysostomus. Et ideo secundum
M in eua-

SPECVLVM

eundem Chrysoft, super Mattheum, sacerdos est in populo sicut radix in arbore, & sicut stomachus in corpore. Quemadmodum, inquit, cum uideris arborem pallentibus folijs marcidam, intelligis quia aliquam culpam habet circa radicem: ita cum uideris populum indisciplinatum & irreligiosum, sine dubio cognosce quod sacer-

Lib. natura.
Hist. 20. Ety-
ano. ca. 4.

dotium eius non est sanum. Hæc Chrysoftomus. Sed secundum Plinium & Isidorum: Salamandra est serpens quidam, cuius ueneno inter alia uenena maxima uis. Hoc est si trunco uel radici arboris irreperit, omnia poma eius intoxicat & omnes ramos. Reuera isto modo diabolus, qui modo salamandræ semper uiuit in igne, radices ecclesiæ i. sacerdotes sic intoxicat & inficit his diebus, quod omnes rami ecclesiæ ab eis

Rom. 11.

peccati uenenum assumunt. Vnde ad Romanos: Si radix sancta & rami. Et per oppositum si radix est infecta, et rami erunt nociui. Vteri⁹ dicit Chrysoft. quod sacerdos est in grege, sicut stomachus in corpore. Quemadmodum, inquit, medicus quando primo ingreditur ad infirmum, statim de stomacho eius interrogat, & est componere festinat, quia si stomachus sanus sit, totum corpus ualidum est, si autem dissipatus fuerit, totum corpus infirmum est: ita si sacerdotium integrum fuerit, tota floret ecclesia: si autem corruptum fuerit, omnis fides marcida est & infirma. Sicut stomachus accipiens cibum concoquit ipsum in ipso & per totum corpus dispergit: sic sacerdotes accipiunt scientiam sermonis per scripturas ex deo, & excoquentes eam in se, id est tractantes eam & meditantes apud se, uniuerso populo subministrant. Et infra: Sicut in corpore si aliquod membrum fuerit infirmatum, non omnino languet & stomachus, si autem stomachus languerit, omnia membra inueniuntur infirma: sic si aliquis peccauerit Christianorum, non omnino peccant & sacerdotes: si autem sacerdotes fuerint in peccatis to-

tus populus conuertitur ad peccandum. Et ideo dicit
 Isidorus. Sacerdotes dei pro eorum scilicet subdito- In l
 rü iniquitate, damnantur, si eos aut ignorantes non sum. bo.
 erudiant, aut peccantes non arguant, dicente domi-
 no ad prophetam: Speculatorē dedit te domui Israel.
 Si non fueris locutus ut custodiat se à uia sua mala, il-
 le in iniquitate sua morietur, sanguinē uero eius de ma-
 nu tua requiram. In Polycratice quoq; Nihil sic erit
 studiosum imperatoribus, sicut sacerdotum honestas,
 cum utiq; pro illis ipsi semper deo supplicent. Et iterū, Lib. 7
 Profecto indignus est sacerdotio, nisi fuerit ordinatus Ibid.
 inuitus. Quartus actus angelicus secundum prædictos
 uersus est uehere. i. trāsportare. Deferunt enim ange-
 li boni animas bene morientiu in cælum. Iuxta illud
 Luc. 15. Factum est autem ut moreretur mendicus, &
 portaretur ab angelis in sinū Abrahæ. Sic sacerdotes
 angelici de terrenis desiderijs ad amorem cælestiu trās-
 ferrūt pœnitentes, quando eis confitendo peccatis pri-
 sinis moriuntur. Iuxta illud. Peccatis mortui iusticię ui- 1 Pet. 2.
 namus. Quintus actus angelicus est excitare. Iuxta il- Act. 12.
 lud: Angelus dñi astitit & lumen refulsit in habitacu-
 lo carceris, p̄cussosq; latere Petri excitauit eum, dicens
 Surge uel ociter. Erit autē Petrus dormiēs inter duos
 milites uinctus catenis duabus. Petrus dormiens in car-
 cere est peccator irretit⁹ mala cōsuetudine. Iacet inter
 duos milites uinctus catenis duabus, & duo custodes
 añ ostium custodiunt carcerē, duo milites moraliter
 sunt mors & demō, mors insidiat corpi, demō insidia-
 tur aīæ. Duæ catene, amor deliciandi & pudor reuelan-
 di. Duo custodes, ne hō confessionis ostiū exeat, sunt
 præsumptio ueniæ & confidentia uitæ proluxa. Huic
 astare debet sacerdos angelus & eum corripulo exci-
 tare percutere non palpare. Sextus actus angelicus

Tob. 5. est arcere dæmonum potestatem, sicut fecit Raphael de Asmodeo, qui suffocauerat septem uiros Saræ. Cõsimiliter sacerdos arcere debet omnes malos per censuras ecclesiasticas, dæmones etiam per adiurationes sacras, ne noceant bonis uiris. Septimus actus angeli est orare. Vnde legimus in actis Apostolorum, quod Paulo per uisionẽ apparuit angelus in specie uiri Macedonis, dicens. Transiens Macedoniam adiuua nos. Qui dicitur fuisse Macedonibus præpositus, qui eorũ à Paulo supplicauit salutem. Sic sacerdos pro salute populi orare tenetur. Octauo. Angelus congaudet pœnitentibus de peccatis. Iuxta illud Lucæ decimoquinto. Gaudium est angelis dei super uno peccatore pœnitentiam agente, & sic pœnitentia populi gaudium debet esse boni sacerdotis. Nono angelus punnit. Iuxta illud tertij Regum uigesimoquarto. Venit angelus domini & percussit in castris Assyriorum centum octoginta quinque milia. Sic sacerdotum est sententias excommunicationis contra contumaces & rebelles fulminare. Decimo officium angelorum est deum laudare. Iuxta illud Esaia sexto: Ciamabant alter ad alterum & dicebant: sanctus, sanctus, sanctus, dominus deus exercituum. Hoc etiam sacerdotibus dinoscitur conuenire. Iuxta illud Esdræ: Steterunt sacerdotes in ordine suo, ut laudarent dominum. Vn decimo & ultimo angelus est sine sumptu, sicut patet in angelo, ut scribitur Tobia capite quinto, qui magnæ fuit utilitatis & parui sumptus. Consimiliter sacerdotes relicta cupiditate temporalium, de decimis & oblationibus tantum uiuant. Similiter cum spiritualia ministraliter largiunt, nihil pro eis recipiant pro mercede, ne simoniæ uicio maculent. Vbi notadũ, quod angeli habent quatuor cõditiones in quibus sacerdotes

eos cōuenit imitari. Sunt enim immateriales, siue sub-
 stantiæ separatae, intellectuales, pleni scientia & ueri-
 tate. Sunt motores orbium & rectores hominum.
 Primo ergo angeli sunt immateriales, spiritus enim sunt
 & carnem et ossa non habent. Et tales debent esse sacer-
 dotes per cōtinentiam & castitatem, ut motus passio-
 num carnalium non sequantur. In cuius figura dictū
 est Petro: Caro & sanguis non reuelauit tibi. Marbo-
 dæus libro suo de lapidibus capite iij. dicit de allec-
 tio quatuor. Primo, quia lapis ille non generatur nisi
 in gallis castratis. Secundo, extinguit sitim. Ter-
 tio, quod reddit hominem honorabilem. Quarto, quod
 reddit hominē disertum. Moraliter loquendo iste
 lapis designat continentiam clericalem, quæ non in-
 uenitur nisi in his qui se refrenant à carnis desideriis,
 propter meritum uitæ æternæ. Iuxta illud Matthæi:
 Sunt Eunuchi qui seipso castrauerunt propter regnū
 cœlorū. Hęc uirtus extinguit sitim fomitis carnis infe-
 stæ, & illicita desideria carnalis concupiscentiæ. In cu-
 ius figura scribitur Sapientiæ 10. Data est illis aqua
 de petra altissima, & requies sitis de lapide duro. La-
 pis durus ost continentia, durū est enim contra stimu-
 los carnis calcitrare. Hęc uirtus facit hominem uene-
 rabilem, sicut per oppositum incontinentia facit ho-
 minem confusibilem. Vnde scribitur: Vna mulier He-
 bræa fecit confusionem in domo Nabuchodonosor.
 Hęc uirtus, scilicet continētia reddit hominem diser-
 tum: id est, eloquentem, et acceptum in loquendo tam
 in oratione quā in predicatione. Et per oppositum sacer-
 dotes infames de incontinentia nec digni sunt orare
 & predicare. Sunt igitur primo sacerdotes immateri-
 ales & substantiæ separate, sicut angeli. In cuius figura
 dicitur de Nathā: Et surrexit Nathā propheta, & qua

Matth. 16.
 Marbodæus

Matth. 26.

Judith 24.

Eccle. 47.

M v siade-

S P E C V L V M

si adeps separatus est à carne. Et de talibus probis ange-
 lis dicitur in Psal. Facit angelos suos spiritus. Secundo
 angeli sunt intellectuales pleni scientia & ueritate, &
 sacerdotes dei pollere debent scientia sacræ scripture.
 Et ideo conuenienter est sancitum extra de magistris,
 & ne aliquid exigant pro licentia docendi, & quod
 magister in theologia semper in metropoli habeatur,
 qui doceat sacerdotes. Omnes autem tam cathedrales
 ecclesiæ, quam aliæ in quibus suppetunt facultates,
 doctorem habeant in grammatica, qui clericos eccle-
 siæ gratis instruat & etiam alios iuxta posse. Hæc est
 sententia illius capituli, & eadem quasi capitulo. Qm̄
 in ecclesia, Consuetudo gallicana habet, quod ma-
 gistri debent institui per singulas ecclesias cathedrales
 & eis beneficia assignari, qui pauperes gratis doceant
Aggæ. 2 & informant. Et ideo signanter dicit apud Aggæ. In-
 terroga sacerdotes legem. Super quod dicit Hierony-
 mus. Considera sacerdotem esse de lege interrogatos
 respondere. si sacerdos est sciat legē domini. Si ignorat
lach. 2 legem domini, ipse se arguet nō esse sacerdotem domi-
 ni. Vnde Malach. Labia sacerdotis custodiunt scientiā
 & legē requirent de ore eius, quia angelus domini ex-
 ercituum est. Tertio sunt motores orbium, à quibus
 causatur & generatur, quicquid inter generabilia &
 corruptibilia procedit ad esse, Sic officium sacerdotū
 esse deberet mouere nobiles & potentes quorum uir-
ioha. 5 tute reguntur subditi ad cultum dei. Figurā huius ha-
 bemus apud Ioannem de angelo qui descendebat secū-
 dum tēpus in piscinam & mouebatur aqua, & qui pri-
 mus descendisset in piscinam post motionem aquæ, sa-
 nus fiebat à quacunq; detinebatur infirmitate. Morali-
 ter piscina multæ aquæ est persona magnæ potentie.
 In hanc descendit sacerdos uel curatus, quando eius
 conscien-

conscientiam examinat de delictis, mouet aquam, quã
do limitat suam potentiam ad regulas diuini iuris.

Quarto angeli sunt receptores hominum & custodes
secundum sanctos. Et eodem modo sacerdotes & cura
ti, qui pro subditorum animabus habent coram deo
respondete. Iuxta illud Psal. Angelis suis mandauit de
te, ut custodiãt te in omnibus uis tuis. Sed prohdolor

his diebus uerificatur nimis dictum beati Iob: Ecce
qui seruiunt ei, id est, deo non sunt stabiles, & in ange

lis suis reperit prauitatem. Sunt enim quidam de mo

dernis sacerdotibus angeli satanã per discordiam, an
geli apostatici per superbiam, angeli incubi per luxu

riam, angeli abyssi per auariciam. Primi sunt angeli
satanã per discordiam: Satan enim interpretatur ad

uersarius, & tales de omni briga aduersitate & discor
dia se intromittunt, conspirant pãlia, ingrediuntur
pugnã, & exercent atrocitã, ut nec uix sit inuenire

comitiã prãdonum, quin habeant consortium sa
cerdotum. Isti sunt similes sacerdotibus Baal, de qui

bus dicitur quod incidebant se cultris & lanceolis us
q; ad protractionem sanguinis. Dãmones enim mul

tum gaudent de effusione sanguinis humani. Quili
bet talis figuratur per angelũ, de quo dicitur in Pro

uerbũs. Semper malus gurgã quãrit, angelus au
tem malus mittetur cõtra eum. Secũdo aliq; sacerdotes

sunt angeli apostatici, iuxta illud: Initiũ superbiã
minis apostatare a deo. Hi sunt similes sacerdotibus

Dagon, de quibus primi regum. 5. cap. dicitur, quod
non calcant sacerdotes Dagon, & omnes qui ingredi

untur templum Dagon super limen templi. Limen
super quod calcatur, perfectionem designat humilita
tis, super quod stabiliter stant uiri sancti. Istud
limen non calcant sacerdotes ambitio si & superbi
qui

Iob. 3.

3. Reg. 8

Prouer. 16

Eccle. 10

SPECCVLVM

Capite ultimo.

qui ad praelationes maiores & altiores aspirant, continue adulantur regibus & principibus, & eos intant ac finaliter decipiunt. Sic deceptus fuit Antiochus ex Syria in templo Naneæ, consilio deceptus sacerdotum Naneæ, sicut dicitur primo Machabæorum.

Tertio, sacerdotes moderni sunt incubi per luxuriam. Incubi, uel incubones secundum Isidorum octauo etymologiarum in fine à Romanis dicuntur fauni, & sunt, ut creditur, dæmones corpora humana sibi iungentes, & sic mulieribus se immiscentes. Et sicut dæmones incubi dicuntur nonnunquam generare gigantes: ita sacerdotes propter uehementiam uoluptatis gignunt communiter pingues, grossos, & corpulentos. Hi possunt dici sacerdotes Priapi & Beelphegor. Fuit enim idolum Moab super montem Fogor, unde & à loco dictus est Beelphegor. Interpretatur autem idolum ignominia, & representabat Priapum, quem Latini dicebant deum hortorum. Fuit enim iuuenis quidam de Lapsato ciuitate Helesponti, quæ propter magnitudinem membri uirilis expulsum de Lapsato, in numerum dierum Græci lubrici transtulerunt, secundum Isidorum 8. Etymologiarum cap. 11. Hunc uisum deum excolunt non pauci religiosi & sacerdotes moderni, discipuli illius maligni angeli, de quo loquitur Apostolus. Datus est mihi stimulus carnis meæ, angelus Sathanæ, qui me colaphizet. Quarto, sacerdotes moderni sunt angeli abyssi per auariciam. Ceres namq; abyssum, id est, infernum dicitur continere. Unde sacerdotes Cereris dediti lucris, uidelicet mercatoribus, angeli abyssi dici possunt imitatores illius angeli, de quo Apocalypsis: Locustæ habebant super se regem angelum abyssi. Tales fuerunt sacerdotes Belis, quorum uestigia, non nisi per cineres sunt cõperta, et ideo iuste

2. Cor. 14.

inſte trucidati: Sic iſtorum facta poſt mortem corpo-
 ris erunt nota, & ipſi pro demeritis puniti poena per-
 petua ab illo qui angelis peccantibus nō pepercit, ſed
 rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit in 2. Petri 2.
 iudicium cruciandos reſeruari. Non ſic boni ſacerdo-
 tes, quibus dicitur per Eſaiam: Vos ſancti domini uo-
 cabimini miniſtri dei noſtri: quia Matth. 4. Ecce ange-
 li acceſſerunt & miniſtrabant ei.

Daniel. 14.

2. Petri 2.
 Eſaiæ 61.

*Quod ſacerdotes debent eſſe
 ſine macula.*

CAP. II.

Leuitici 21. capite ſcribitur ſic: Sacerdos qui ha-
 buerit maculam, non offeret panes deo ſuo, nec
 accedet ad miniſteriū eius. Sapientia enim, quæ
 eſt filius dei, cum ſit ſpecioſior ſole, mūdum requirit
 hoſpitiū. Refert Gre. Nazian. quod cum ipſe iuuenis
 ſtuderet Athenis, apparuerunt ei in uiſione duæ pul-
 chra puella, & accedentes propius ruerūt in eius am-
 plexus, ipſe uero utpote caſtus erubuit & admiratus
 non modicum, ait, Quæ nam eſtis uos? Nos, inquiunt,
 ſumus duæ puella tibi admodum familiares & dile-
 ctæ. Ego enim ſum caſtitas, ait una, & ego ſapientia,
 ſubiungit altera: Et uenimus ad te uolentes tecum, o
 caſtiſſime iuuenis, habitare: quia tu nobis in corde &
 corpore tuo ſanctū habitaculum preparaſti. Sapientia
 enim in animas ſanctas ſe transfert, & immundū ha-
 bitaculū deteſtatur. In cuius rei figura legitur in Exo-
 do: Quod Moyses filiſ Israel recepturis legē præcepit
 ut ueſtimēta lauant, & a mulieribus abſtinerent. Cū
 enim teſte Pfalmiſta, lex domini ſit immaculata, &
 eloquia domini caſta, diuina ſapientia immaculatū &
 caſtum

Sapientia 7

Exod. 21.

S P E C U L U M

castum requirit discipulum, quod si aliquoties con-
tingat discipulum illum qui prætendit castitatem, in
huius mundi illecebras & immundicias incidere, re-
gius uates nullum deseretis inconsolatum ita mate-
riam suam prosequitur: Lex est etiam conuertens ani-
mas. Iam spurcitia feceratis, propter gratiã quã ante
talium hominum conscientiam continuo pulsatis, qui
scilicet legi diuinæ animo spontaneo se subdunt, qua
propter sequitur testimonium quod dominus deus
permittit suã legẽ seruãtibz est fidele in nullo defra-
dãz hoĩem in ipsũ cõfidentẽ, sapientiã præstãz par-
uulis. i. illis, hominibus & si credãt dei sui uerbis sepi-
tũ ipsius mãdata trãsgrediunt, parua ob id in deo mer-
cedẽ operũ suorũ hñtes fiduriã, quocirca uere talis d
Dauidẽ paruuli nominantur, q̃ in rem sequit̃ iustitiẽ
dñi recte letificãtes corda, & huiusmodi paruulorũ &
etiã aliorũ hoĩm secũdũ oēs dei uias p̃cederũt, idcirco
dñi quæ sunt eius diuinissima & sanctissima iustitiẽ
sacramenta, quæ ex acerbissima crucis morte suã tra-
xere originẽ, mortalium præsertim paruulorum cor-
da uere letificant: Quoniamquidem illis debito ritu
susceptis, securus fit homo se in gratiam dei colloca-
tum. Præceptum domini lucidum, siquidem clarum
est nobis quid uniuersorum gubernator impleri iu-
beat, illuminans oculos supple hominis interioris,
seu illustrans mentium oculos, ut dignoscat homo
se in dei amicitia constitutum, timor etentim domini
sanctus per quem ad illam deuenitur oculorum inte-
riorũ illũinationẽ permanẽs in seculũ seculi, merito
idcirco timor ille filialis ab hominibus est amplecten-
dus, per quem castum acquiritur cor quod quemuis
Christianũ præcipue sacerdotem habere decet, qua-
propter grauissime & enormiter peccat ille cuius p̃pitiũ
est

est corpus habere mundum & castum & immisceat
 se ueneræ uoluptati. Ideoque Hugo de sancto Victo-
 re in didascalicon ait: Inlaudabilis est sapientia, quam
 uita maculat impudica. In cuius figura scribitur pri-
 mo regum, quod Achimelech sacerdos antequam pa-
 nes propositionis daret Dauid & pueris eius, quæ fuit
 an mundi essent pueri, saltem a mulieribus. In quo my-
 stice datur intelligi, quod qui desiderat à summo
 sacerdote Christo pane sapientiæ & intellectus ciba-
 ri, studere debeat castitati. Vñ & August. narrat pue-
 rum quendam de Geometria interrogatum, respon-
 disse tanquã illius peritissimus disciplinæ. In septimo
 quoq; de ciuitate dei dicit, quod Socrates inter philo-
 sophos primus philosophiã conuertit ad mores, cum
 omnes ante illũ magis naturalibus intenderint. Hoc
 autẽ ideo fecit Socrates, teste Augustino, ut deprimen-
 tibus libidinibus, exoneratus animus, ad noticiam dẽ
 uinorũ ascendere posset, ubi tanquã in puro fonte om-
 niũ rerũ causas inspiceret. Vnde sicut oculus corpora-
 lis clare uidere nõ potest si fuerit lippus, uel sordibus
 pulueris plenus: ita ad hoc quod oculus cordis spiri-
 tualis sincere diuinam sapientiã contẽpletur, oportet
 ut ab humore carnalis concupiscentiæ depuretur. Vñ
 de Hieronymus epistola septuagesima ad Rusticũ mo-
 nachum: Ama, inquit scientiã scripturarum, & carnis
 uicia non amabis. Item potest esse dubium utrũ cæ-
 teris paribus pl^o peccet uir adulterando quã sacerdos
 in fornicando. Et dico pro nunc, quod cæteris pari-
 bus sacerdos plus peccat. Ratio est, quia sacerdos uo-
 uit sollemniter continere ab omni muliere, & totaliter
 se deo dedicauit: uir uero uxoratus iurauit fidelitatẽ
 mulieri, sacerdos autẽ ecclesiæ sacrosanctę. Iã maior
 est ecclesia quam una mulier uni uiro iuncta, & ideo

SPECVLVM

Agust.

canon loquitur de uouentibus castitatē & postea con-
trahentibus. Simile habetur de clericis fornicarijs di-
stinct. trigesima secunda, ca. Eos. Sed istis omissis acci-
pio media planiora, quia sicut grauius peccat moni-
chalis fornicando quam uxor adulterando, sicut dicit
sanctus Augusti. de sancta uirginitate lōge ante medi-
um. Sed grauius peccat sacerdos fornicando quā mo-
nialis uel religiosus quicumq; in sacris ordinibus non
constitutus, ergo grauius peccat quā adulter uel adul-
tera, quia si grauius peccat quam adultera grati-
us peccat quam adulter, sicut in prima dubitatione
dictum est. Vnde uidetur mihi, quod sacerdos est
magis obligatus ad castitatem quam monachus, in
quatum talis, scilicet quod non sit in sacris ordinibus
constitutus, & pari ratione magis quam sanctimonia-
lis, uel quacumq; religiosa, in quantum religiosa.

Quod ministri ecclesie debent esse casti CAP. III

Rom. 8.

MINISTRI ecclesie debent esse casti prop-
ter plures rationes. Primo, quia ipsi debent
deum placare. Ecclesiastici quadragesimo quarto. In
tempore iracundie factus est reconciliatio. Placare uero
non possunt, nisi placeant. Placere autem non possunt
si carnaliter uiuant. Qui enim in carne sunt, inquit A-
postolus, placere deo nō possunt. Bernardus. Vā filijs
irā, qui nondum sunt reconciliati, Reconciliatiōnis
alienae negotium, quasi gens quae iusticiam fecit, ap-
prehendunt. Secundo quia ipsi sunt loco dei, ideo ipsi
uiuere debent ut deus, scilicet spiritualiter, non car-
na

Haliter. Nam comesturis agnum paschalē dicitur, re
 nes uestros accingetis, ab omni scilicet carnis immundicia, quando autem hoc non sufficit, ibidem subi- Exo. 12.
 citur: & calciamenta habebitis in pedibus uestris, quasi
 dicat dominus deus, corpore iā ab omni spurcicia ab-
 stracto indutus sis oporteat calciamentis, quandoquē
 dem super hanc terram, quæ est maculosa cōuersamī-
 ni. Si nudatis pedibus incederetis, de facili fœditas
 aliqua contraheretur, quamobrem quo facilius cor-
 poris mundiciam seruetis, quotiescunque cum mere
 mundanis hominibus est tibi necessarius congressus,
 calciamenta, hoc est, tutamenta quædam tui corporis
 animique mundiciei semper in pedibus, hoc est in af-
 fectibus uestris, qui uidelicet affectus multum sem-
 per te incitant ad immundiciem sumatis, hæc autem
 si cunctis mortalibus paschæ agnum manducantibus
 præcipiantur, quanto magis Christianæ religionis sa-
 cerdotibus, qui Iesu Christi a uirgine nati corpus im-
 maculati ssumum sub panis specie sepiissime cōtrectāt,
 ideoque diuinissimus Gregorius scribit: Nulla bona
 sunt cetera, si occultis iudicis oculis castitatis testimo-
 nio non approbantur. Hieronymus: Quacunque uir-
 tute polleas, quibuscunque operibus uiteas, si cingu-
 lo castitatis careas, omnia per terram trahes. De lux-
 uriosis sacerdotibus dominus per Ezechielem pro-
 phetam dicit: Coinquinabar in medio illorum. Ecce
 quanta sacerdotum coinquinatio, cum ille qui sine
 macula est, dicat se ab illis inquinari. Sanctus Hie-
 ronymus dicit: Corpus Christi polluit, qui ante al-
 tare pollutus accedit. Mundamini ergo qui fertis uas-
 sa domini, imò qui estis uasa domini, ut in uasis. i.
 in cordibus uestris mundis ipsum, qui est candor lucis
 eternæ, splendor gloriæ & speculū sine macula sumatis.
 N Quæ

SPECVLVM

Qualem oporteat esse sacerdotem.

CAP. III.

QVALEM putas esse debere eum, qui pro toto mundo legatione fungitur & deprecatur, iniquitatibus omnium propicius deum fieri non solum uiuentium, sed etiam mortuorum? Ego quidem Moyse & Helice confidentiam huic puto supplicationi posse sufficere. Sicut enim is cui sit commissus uniuersus mundus, & qui sit pater omnium, ita accedit ad deum obsecrans extingui quidquid ubique pugnatum est, dissipari tumultum, pacari omnia, & tam priuatis malis quam publicis imponi sine conuenit. Itaque tantum differre debet omnibus, pro quibus precatur uirtutis eminentia, quantum precellit & ipse distat officio. Cum uero etiam spiritum sanctum aduocauerit, & reuerendam illam immolauerit hostiam, omnemque omnium dominum subinde contigerit, ubi illum dic mihi nostra estimatione ponemus, quantum ab illo splendorem poscimus & quantam religionem. Expende enim quales oporteat esse eius manus, tantarum rerum ministros, qualem linguam uerba illa fundentem, aut quo genere non mundiorum & sanctiorum animam talis spiritus receperit. Tunc enim etiam angeli circumstant sacerdoti, & tribunal atque altaris locus caelestibus uirtutibus adimpletur in honorem illius qui immolatur. Quod quidem ex ipsis que aguntur ostenditur. Ego autem audiui referente aliquo, quonia presbyter quidam uitae sanctitate mirabilis, & qui reuelationes solent uidere, retulisset illi tale spectaculum se aliquando uidisse. i. sacrificij tempore conspexisse angelorum multitudinem, sicut ei possibile erat intueri, stolis fulgentibus

tibus circundantem & altare coronantem, cum officio quo circa regem suum milites stare consueuerunt. Quod mihi facile persuasum est. Alter uero mihi retulit non ab alio se auduisse dicens, sed quod ipse uidisset, quoniam de hoc seculo recedentes qui participes mysteriorum illorum in conscientia munda fuerint, cum efflauerint ultimum spiritum, subuehi eos alacres manibus angelorum. Necdum ergo inhorrescis, quod ad tale ministerium nitebaris me inducere, & indutum sordidis uestibus sacerdotum inferere dignitari, cum talem Christus ei conuiuantium congregatione separauerit. Splendore igitur uitae totum illuminantis orbem, fulgere debet animus sacerdotis. Noster autem tantis tenebris operitur, male uidelicet conscientiae, ut incuruetur semper, nec ad deum suum cum fiducia audeat aliquando respicere. Sacerdotes sales terrae sunt, nostram autem insipientiam & in omnibus ignorantiam quis queat facile sustinere, exceptis uobis qui nimis diligere nos decreuistis.

De dignitate & excellentia sacerdotum.

CAPVT V.

SACERDOTII autem, de quo loquimur, aspice dignitatem. Agitur quidem in terra, sed officium eius caelestibus negociis continetur. Non enim homo, non angelus, non archangelus, non aliqua creatura, non uirtus, sed ipse spiritus sanctus hoc munus instituit, atque adhuc manentes in carne ministerio fungi praestitit angelorum. Propter quod oportet pontificem, quasi qui in ipso consistat caelo, illius uirtutibus misceatur, ita uita splendore radiatum.

N ñ Fuertunt

SPECVLVM

Fuerunt quidem terribilia & horribilia etiam ea quae in ueteri testamento ante gratiam gerebantur, utputa tincinnabula, malogranata, lapides in pectore ordinati, superhum erale, mitra, cidaris, uestimentum talarare, lamina aurea, sancta sanctorum, intusque silentium, & solitudo reuerenda. Verum si quis ea quae sunt in gratiae ordinatione consideret parua esse, illa quae precesserunt terribilia iudicabit, quodque de lege pronunciatum est, etiam per haec uerum probabit, quoniam non sit clarificatum id quod clarificatum fuerat propter excellentem claritatem. Nam cum immolatum dominum nostrum, & cum incenso uideris astantem sacerdotem atque imprecantem, omnesque pariter precioso illo imbui sanguine, adhuc te esse cum hominibus arbitraris, & non continuo animo translatus in celos, omnemque de mente sensum carnis excludens nuda anima sensuque mundissimo ea quae sunt in caelestibus intueris. O miraculum, o in nos dei beneuolentia. Qui sursum sedet ad dexteram patris, sacrificii tamen tempore hominum manibus continetur, traditurque lambe- bere cupientibus eum, et cum ueneratione completi, sitque totum sub oculis humanis? Videntur tibi hec di- gna contemptu, aut talia ut possibile sit cuiquam super horum reuerentia inflatione mentis attolli. Ut autem altitudinem & excellentiam sanctificationis huius aliquo inuearis exemplo, imaginarie sub conspectum nostrum adductum Heliam, & innumerabile circumstantium multitudinem, & hostiam in altari positam omnesque qui assunt magna silentii expectatione contem- cere, solum uero prophetam orantem & repente flam- mam de caelis in hostiam descendentem. Admiranda nempe haec & totius plena stuporis. Sed transi ex illis quae nunc aguntur, & non solum miranda ea, sed omne

Thre. 3.

stuporem transcendētia uidebis. Stat quippe sacerdos
 nō ignē educēs sed spiritum sanctū, diu precti incūbēs,
 nō ut illa desuper accēsa lāpas consumat apposita, sed
 ut aduolans gratia sancti spiritus sacrificio p ipsum
 cunctorū mentes accendat & splēdidiore reddat argē
 to per ignē probato. Hoc igitur ministeriū ita reuerē
 diū quæ despiciere audebit insania? An nescis quoniam
 hūana natura nūq̄ in ignē talis hostiæ sufficeret, sed to
 ra fundit^o nteriret nisi magnū gratiæ dei esset auxiliū.

Eiusdem fere argumenti. CAP. VI.

NAm si quis introspiciat, quantum sit homi-
 nem carni & sanguini adhuc colligatum be-
 atæ illi & simplici naturæ posse fieri uicinū,
 tunc diligēter intelliget, quod sacerdotes spiritus san-
 cti gratia honorare dignum sit. Per hos quippe myste-
 ria illa complentur, atq; alia non his minora, tā grā
 dibus uel ad rationē salutis nostræ uel etiā dignita-
 tis. Hi nāq; qui terrā incolūt atq; in ea cōuersant, cæle-
 stia dispēsare meruerunt, & potestatē acceperunt, quā
 neq; angelis, neq; archāgelis dedit deus. Neq; enim ad
 illos dictum est: Quęcunq; ligaueritis super terrā, erūt
 ligata & cælis: & quęcunq; solueritis erunt soluta
 Habent namq; & mundi principes uinciendi aliquam
 potestatē, sed uti hac in solis corporibus licet. Hoc autē
 uinculum qd sacerdotibus cōmissum est, ipsam cōtin-
 git animam, transitq; ad cælos, ut ea quæ operati fue-
 rint sacerdotes deorsum, etiā de^o cōfirmet in cælis, sen-
 tētiāq; seruatorū dñs ipse corroboret. Quid ergo reliqui
 est, si eis omnis commissa est potestas cælorum? Quo-
 rumcunq; enim, inquit, dimiseritis peccata, dimittē-
 tur: et quę retinueritis, tenebuntur. Quę potest inueni-
 ti maior potestas? Omne iudicium dedit pater filio, Ioan. 5^a

Matt. 18^oIoan. 20^oIoan. 5^a

N iij at

S P E C V L V M

at hoc uideo à filio totum sacerdotibus esse cōmissum
at sicut in cælum iam translati & humanam transcen-
dentes naturam, atq; à nostris infirmitatibus liberati
in tantū euecti sunt principatum. Nam si imperator
alicui subditorum honorem huiusmodi impartiat, ut
quos uoluerit, in uincula contrudat, laterq; quos
uoluerit, dignus inuidia & conspicuus ab omnibus,
estimatur, hic qui à deo accepit, tanto maiore his ut
prædiximus potestatem, quanto est cælum preciosus
quam terra, quanto preciosior est anima, quam cor-
pus, ita ne modico affectus honore crederetur, ut aliqui
etiam suspicentur posse hanc artem ab his, quibus fue-
rat commissa contemni: procul fiat talis insania. Neq;
enim aliud quam furor uocandus est, contemnere il-
lud ministerium, sine quo nobis nec salus nec ea quæ
sunt bona promissa reddantur. Nemo enim ualebit in-
gredi regnum cælorum, nisi ex aqua renatus & spiri-
tu sit. Et qui non manducat carnem domini, nec bibit
eius sanguinem non habebit uitam eternam, quæ per
nullius alterius quam sanctis efficiuntur manibus sa-
cerdotum. Nec gehennem utiq; ignem uitare nec pro-
missorum remuneratione potiri, nisi per illorum ha-
bemus officium. Isti enim sunt qui spiritali affecto-
ne nos parturiunt, & generatione baptisimatis exe-
quuntur. Per ipsos Christum induimus, per ipsos con-
iungimur dei filio, per ipsos membra beati illius ca-
pitis efficimur. Quomodo ergo nobis isti non solum
reuerendi magis quàm reges aut duces aut iudices, sed
etiam non magis erunt honorabiles quam parentes?
Illi quippe nos ex sanguine & carnis uoluptate gene-
rant, hi uero nobis sunt diuinæ generationis autores,
& sanctæ illius reformatur liberatis ueræ adoptio-
nis filiorum. •

De mundicia sacerdotum qui
portant uasa domini

CAP. VI

VERBUM prophetæ est: Mundamini, qui fer-
tis uasa domini. Quâto mûdiorese esse oportet *Isa. 53*
qui sunt uasa domini, qui in manibus & corpore por-
tant Christum, quibus Apostolus dicit: Glorificate &
portate Christum in corpore uestro. Sacerdotem hoc *1. Cor. 6*
sentire oportet quod & in Christo Iesu, non solum ut
per se humilitatem exinaniat, sed ut crucifixionẽ do-
mini representans stigmata eius portet in corpore suo
& in ara cordis, seipsum domino crucifigat. Verbum
enim Salomonis est: Sedisti ad mensam diuitis, scito
quia eadem preparare te oportet. Nam & in Leuitico
sacerdos pellem hostiæ retinet, quia ordo sacerdotis
expostulat, ut dũ in mēsa altaris hostiã imolat saluta-
rẽ, quadã cõtritionis cruce hostiæ se cõformet. Olim
paschalis agnus nõ cõdebatur, nisi cũ lactucis agresti-
bus & amaris, præcingebantur autẽ renes in quo ama-
ritudo pœnitentiæ, & continentia mundicia designa-
tur. In utroq; etiam poste sanguis agni ponebatur, ut
sacerdos sacramentum dominicæ passionis non so-
lum ore ad redemptionem, sed corde ad imitationem
suscipiat, quia tunc demum ei hostia proderit, si seip-
sum hostiam faciens uelit humiliter & efficaciter imi-
tari, quod agit. Verbum Apostoli est: Probet autẽ se-
ipsum homo, & sic de pane illo edat & de calice bibat *Psal. 5*
O quã felix, qui probatus inuentus est. Proba me do-
mine & tenta me, ure renes meos & cor meũ ut tanto
sacramento dignus inueniar. Terribile est enim quod

SPECVLVM

sequitur: Qui manducat meā carnem & bibit meum sanguinem indigne, iudicium sibi manducat & bibit. Domine Iesu Christe sacramentum corporis tui & sanguinis nobis quasi pignus & obfidem cælestis gratiæ dimisisti, & in eo cōstituiti nobis nō mortē sed uitā, non iudicium sed salutem. Quam perditus ergo est q̄ redemptiōne in perditionem, qui sacrificium in sacri legium, qui mysterium in partridium, qui uitam cōuertit in mortē. Prohibet dominus in lege Moyfi, ne de agno paschali comedat peregrinus aduena uel immundus. Quanta ergo & q̄ dānabili temeritate sacerdos indignus ministrare præsumit, q̄ ut uerbo Apost. utar, tā filiū dei conculcat, & sanguinē testamenti pollutum ducit, in quo sanctificati sumus, & spiritui gratiæ cōtumeliam facit. Sacerdotibus dicitur per pphe tā. Vos sancti dñi uocabimini, ministri dei dicitur uobis. Et subiūgit: Oēs q̄ uiderint eos cognoscēt illos, q̄ isti sunt semen cui benedixit dominus. Video autem hodie, q̄d & fens dico, innumeros illiteratos, aut potius idiotas, & nihilominus carnaliter conuersantes usurpare tanti officij gradum, ita quod sacramenti dignitas ex indigna numerositate uilescit. Et euenit, quod Osee propheta conquirendo deplorat & dicit: Multiplicauit populus altaria ad peccandū, factæ sunt eis aræ in delictum. Ideo raro sacrificat Carthusiensis ordo. Sicut enim solet generari ex assiduitate cōtempus: sic accenditur ex ipsa raritate deuotio. Sane non habent potestatem edere de cælesti altari, qui tabernaculo carnis deseruiant. Illis enim qui carnalibus desiderijs insumūt, calix dñi uertit in fel draconis, angelorum panis aufertur, & eis manna cæleste putrescit, pluitq̄ sup eos dñs sicut puluerē carnes. Notādū aut̄ q̄ cō dē sole carnes indurāt & māna liq̄scit, q̄a. iuxta diuer
corum

Rarius sacrificant Carthusiani.

forum exigentiam meritorum quosdam deus in sua malicia obdurare permittit, alios ad salubres lachrymas pia deuotione resoluit. Cumq; ille quasi languente & fastidiente stomacho tanquam surfur & cortice sacramenti recipit, anima istius ex caelesti adipe, ex diuini tritici medulla pinguescit. Spiritus illius est sicut mons gelboæ, super quæ nec ros nec pluuia cadit. Isti uero quasi hereditati suæ deus pluuiam uoluntariam segregauit. Ex inordinata & indisciplinata multitudine sacerdotum hodie datur ostentui nostre redemptionis uenerabile sacramentum. Nam qui debuerant esse uicarij Apostolorum & filij Petri, facti sunt socij Iude & præambuli Antichristi. Verbum quippe Grego, est. Qui corpus Christi indigne conficit Christum tradit, ut Christus dum traditur dicat. Ecce manus tradentis me mecum est in mensa. August. super illum uersiculum: Dederunt in escam meam fel. Grauius, inquit, peccant offerentes indigne Christum regnantem in celis, quam qui eum crucifixerunt ambulantes in terris. Et idem: Magis peccant qui tradunt Christum peccatoribus membris, quam qui tradunt eum crucifixo Iudæis. Et adaptat sacerdotibus prauis illud lamentabile uerbum Christi: Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto. Dominus equidem salutem nostram sitit et esurit, & ideo damnabiliter peccat, qui ad corpus eius cum felle prauæ conscientie, & cum aceto iniquitatis accedit. Verbum beati Hieronymi est: Perfidus Iudeus, perfidus Christianus ille de latere, ille de calice sanguinem Christi fundit. Porro Ioseph corpus domini pijs manibus baiulauit. Iste uero pollutis manibus, & quibus pauloante scortij pudenda tractauit, salutem hoim tangit, & recipit ore q pauloate basia meretrici ipserat. Ille q fuerat Christi membrum tollit Christi membrum, dicit apost. & facit membrum meretricis. Qui enim adhæret meretrici, unum

Psal. 68

August.

1 Cor. 6

S P E C V L V M

corpus unumque membrum efficitur cum ea. In hoc
 membro abominabiliter ponitur & detestabiliter cor-
 pus Christi. Repositum fuit illud preciosum corpus
 in syndone munda & in monumento nouo, iste autem
 in ore adhuc potu hesterno foetente, & in sentina uen-
 tris adhuc præcedente crapula æstuante demergit eū,
 quem angeli uidere concupiscunt, quem prospicien-
 do delectationes æternas accipiunt. Nonne potius An-
 tichristianus quam Christianus iudicandus est, qui
 quantum in se est, Christum iam factum impassibile.
 ita tractat indigne, ita probris afficit, ita crudeliter in-
 terimit, & sepelit inhoneste? Verum quia cælestis ani-
 maduersionis sententiam, sicut Dathan & Abyron, in
 ipsa sua sacrificij usurpatione non sentiunt, diuinū pu-
 tāt euasisse iudicium, dicentes cū uxore Manue: Si do-
 minus uoluisset nos occidere, non suscepisset sacrifici-
 um de manu nostra. Certe Maria quam Christi chari-
 tas uehementer accenderat, prohibetur dominum tā-
 gere. Ioannes etiam baptista, quo maior inter natos
 mulierum testimonio Christi non surrexit, uertici sal-
 uatoris angelicis potestatibus tremendo, manum ue-
 retur imponere, & filius prolationis æternæ manu sa-
 crilega & ore polluto sacramentum, in quo uita æter-
 na est, recipit. Ipsum sibi dānabiliter incorporare aut
 poti⁹ incarceratione p̄sumit. Prius p̄p̄nitentiā & usum lō-
 gū erat expiāda oīs iniquitas, ut inde ueniret ad cornu
 altaris, id est, ad tanti gratiam sacramēti. Lauabo, in-
 quit propheta, manus meas, id est opera: & sic circum-
 dabo altare tuum domine. Et idem: Emitte lucem tu-
 am & ueritatem tuam, ipsa me deduxerunt & addux-
 erunt in montem sanctum tuū & in tabernacula tua.
 Et sic introibo ad altare tuum domine. Lauandi enim
 sunt interiores affectus. Nam in Leuitico antequā of-
 fera

feratur hostia, diligenter omnia eius intestina lauantur. Apparuit dominus Moysi, apparuit & Iosue precipiens utriq; ut calciamenta soluerent de pedibus suis. Calciamenta quippe fiunt de pellibus mortuorum animalium. Terribilis uero locus est, in quo deo patri eius unigenitus. Ideo quisquis accedit ad tantæ sanctificationis ministerium, necesse habet prius deponere immunditias operum mortuorum. Res difficilis & ardua est ministrare in sacerdotio, animas regere. Et iuxta uerbum Salomonis mittere se in turbam populi, & alligare sibi peccata duplicia. Verbum enim domini est: Sacerdos inuus qui unctus est, si deliquerit, delinquere faciet populum meum. Super quem locum beatus Gregorius dicit: Scire debent sacerdotes, quod **Gregor.** si peruersa perpetrant, tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suæ perditionis exempla transmittunt. Et quis nouit opera sua? Quis scit an amore aut odio dignus sit? Delicta quis intelligit? Prauum est cor hominis & inscrutabile, abyssus profunda & inexplorabilis est conscientia peccatoris. Nam ut de cæteris taceam, si discussero & scopauero spiritum meum, si lauero me nitro, & multiplicauero mihi herbam Borith, sordibus intingit dominus. Sic à mortuo perit lauatio. Sic lauo laterem, & dum plus sordes excutio, plures excessus inueniens, quos nondum plene sicut debui planxi, mihi ex ipsa criminum recordatione sordesco. Ideo tanti sacramenti maiestate deterritus insufficientiam sanctitatis, quam ille gradus exigit, meticolosus allego. Certe Moyses iam electus in ducem populi & ad Pharaonem mittendus. Hieremias etiam uocatus à domino ut populum rebellem erudiat, humiliter se excusat. Nec dubium est quin tantum præmineat sacerdotialis dignitas officio ueterum, quantum res spei
 subst

SPECVLVM

substantia umbræ, quantum pro missionibus exhibitio ueritatis. Isaias uero, qui domino querenti quem mitteret ministerio prædicationis, se offerens prius calculo purgatur altaris. Nemo enim aptus est mysteriis spiritualibus, donec sancti spiritus ardore purgetur.

Ob reuerendam mysterij huius eminentiam, beatus Sanct. Mar- Marcus, cuius cor & linguam dominus sancti spiritus
cus itemque igne purgauerat, quasi tamen adhuc imperfectum su-
S, Amonius uim sentiens pollicem sibi abscidit, ne ad sacerdotium
sacerdotij cogereretur. Legimus, quod cum beatus Amonius ad
nus detrecta regimen populi traheretur inuitus, aurem sinistram
tuit.

ferro sibi radicitus secuit dicens: Lex diuina neminem præcisa aure perimitte fieri sacerdotem. Reuersi sunt ergo clerus & populi ad Timotheum tunc temporis patriarcham, qui Amonium non solum si auribus mutilatus, sed etsi naribus truncatus esset, propter sanctitatem ipsius censuit promouendum. Reuertentibus illis & iterum trahentibus uirum dei atque cogentibus, linguam inquit meam propter quam uobis placeo, si me ulterius cogitis, proprijs dentibus amputabo, & sic tandem sibi relictus est. Adhuc Paulus Eremita, Antonius, Appolloni⁹, Mustius, Hilarion, Paunutius, uterque Macharius & Arsenius, beatus etiam Benedictus, ceterique uiri nominatissimæ religionis, quorum memoria in beati dictione est nunquam ad sacerdotij autgerunt, insimam tamen simplicitate saluari sunt. Sicut enim beatus Odilo duaciensis abbas in exhortationibus suis scribit, istorum singuli una hora diei passionis dominicæ, nostræque redemptionis beneficia, quasi in fasciculum memoria deuote & fideliter colligebant, & sic in timore & humilitate hic ad fruendum suauiter, firmiter in sua conscientia recondentes, corpus domini spiritualiter manducabant. Sic dominus præcepit apostolis dicens: Hoc facite in meam commemorationem, adiungit abbas. Si

etit, inquit, sacramentum quandoq; indignus, sic reus
 sacramenti non recipit, nisi dignus. Voce humana ex-
 plicari non potest, cum quanta deuotione confici, cū
 quanta cautela dispensari, cum quanta reuerentia su-
 scipi debeat corpus Christi. Conficere uereor, quod af-
 fecto suscipere. Nam cum utrobique pura conscientia
 exigatur, tamen uita perfectior & conuersatione emi-
 nentior propter uarias illius ordinis circumstantias a
 sacerdote requiritur. Utinam modernorum sacerdo-
 tum sanctitas tāta esset, ut omni laude uirtutis exem-
 plo nobis desiderabilem appetitum sacerdotalis gra-
 dus immitteret. Item exemplum sancti Bernardi in u
 ta sancti Malachiae. Cum sanctus Malachias archie-
 piscopus sacram offerret hostiam & appropinquasset
 ei diaconus, intuitus eum sacerdos ingemuit, eo quod
 sensisset penes illum latere quod non conueniret. Per
 hōto sacrificio secrete percunctatus de cōscientia sua,
 confessus est illud sibi per somnium nocte illa. Cui
 iniungens penitentiam, non debueras, inquit, hodie
 ministrasse, sed uerecunde te subtrahere, & tantis de-
 ferre mysterijs, ut hac humilitate purgatus dignius ex
 inde ministrares. Item refert Heraclidus in libro qui
 dicitur paradysus, dicens ad Alexandrum Machariū:
 Ego ueniens repperi presbyterū ante fores eius qui ue-
 nerat ut curaretur. Habebat enim caput carino exe-
 sum, ut etiam eius uertices nudarentur, & nec dum a
 sancto Machario susceptus fuerat aut uisus. Qui mihi
 pro illo roganti ut ei miseretur, respondit. Nō est di-
 gnus iste curari. Hanc enim pœnam diuinitus accepit,
 quia fornicatione pollutus mysteria domini uiolare
 consueuit. Persuade autem ut in perpetuum se suspen-
 dat sancti sacrificij immolatione, & sic deo adiuuante
 poterit curationem recipere. Quod & factum est.

Finis Lib. III.

Malachi
episco.